

UDC УДК 796.093:128.5] «20»(045)

ANTHROPOLOGICAL CONSTRUCT IN SPORTS AND ARTISTIC EVENTS OF THE XXI CENTURY

Mashchenko Ivanna – postgraduate, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

The aim of the article. The visually-communicative content of sports and artistic events as a phenomenon of XXI century culture was analyzed in the article. The representation of the image of the authorities was studied by the examples of the opening and closing ceremonies of the Olympic Games and the European Games.

Research methodology. The interdisciplinary approach with axiological, semiotic, structural and functional methods and construction method was applied.

Results. The components of the anthropological construct in the XXI century SAE were analyzed. It was defined that the subject in the SAE acted as an ideological moderator, participant of the show and recipient, through which cultural communication was carried out at a symbolic level. The components of the anthropological construct were distinguished and constructed: historicity or belonging to a certain epoch; cultural identity; activity as a substrate of culture; subjective emphasis of the ideological moderator in the choice of theme in the Olympics and the European Games. It was found that the construction of an anthropological construct in the XXI st century SAE, depended on the «bifurcation point» (the view of the ideological moderator and the recipient), as well as on the paradigm in which the construct was structured.

Novelty. The anthropological construct in the sports and artistic events of the XXI century was distinguished and constructed.

The practical significance. The materials of the study can be used to form lectures on the history and theory of culture, communication strategies in visual art practices, cultural industries, audiovisual culture, and practical courses of creating mass events.

Key words: sports and artistic events (SAE), anthropological construct, image, subject of culture, cultural communication.

Надійшла до редакції 18.11.2019 р.

УДК 477.3.25

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ: НОВІ ПІДХОДИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ

Шетеля Наталія Ігорівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри мистецтв, директор КЗВО «Ужгородський інститут культури і мистецтв» Закарпатської облради, м. Ужгород
orcid.org/0000-0001-8810-4805
noritsu16@ukr.net

Виткалов Сергій Володимирович – доктор культурології, професор кафедри культурології і музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне
doi.org/10.35619/ucpmk.vi31.239
orcid.org/0000-0001-5345-1364
sergij_vsv@ukr.net

Аналізується важливість і проблемний ряд здійснення реформи місцевого самоврядування в регіонах країни та шляхи її розв'язання у галузі культури. Пропонуються найбільш ефективні кроки для управлінських структур різних рівнів щодо зміни ставлення як представників керівної ланки, так і місцевого населення щодо реалізації різноманітних культурних практик. Акцентується увага на ролі методичних служб галузі у процесі здійснення цієї реформи. Наголошено на важливості використанні досвіду інших країн в активізації місцевого населення у цьому процесі. Здійснено спробу запропонувати ефективні, на думку авторів, рішення у питанні проведення цієї реформи. Акцент зроблено на освітній чинник.

Ключові слова: культурні практики, місцеве самоврядування, соціальна активність, заклад вищої освіти, організаційно-культурна діяльність.

Актуальність проблеми. Зміни в країні, що розпочалося у зв'язку з дочасними президентськими виборами, поставили на порядок денний й активізацію зрушень у сфері культури, яка завжди виконувала провідну функцію – вплив на ціннісні орієнтації суб'єктів культурного процесу. Цьому певною мірою сприяє й Програма реформування органів місцевого самоврядування, затверджена Кабінетом Міністрів України як пакет реформ, спрямованих на відновлення країни, реалізація якої вже розпочалася в регіонах [6], [7].

Подібна Програма, базована на європейському досвіді зміни ставлення до всього, що оточує людину, залучення її до загальних процесів розбудови своєї території у широкому сенсі цього слова [2], дала можливість багатьом країнам активізувати регіональний чинник і за його допомогою вивільнити місцеву ініціативу, дати змогу людям самим брати безпосередню і активну участь у державному культурному будівництві і, врешті-решт, створити нову країну, де б виконувалися

елементарні права і обов'язки громадян, змінилося ставлення до держави, в якій би кожен вбачав не лише каральний орган, чи орган, що лише виконує функцію збирання податків, але й структуру, що допомагає кожному повною мірою само реалізуватися.

Упровадженням подібної Програми держава б «зняла» з себе чимало проблем, вирішення яких легше реалізувати на місцях, оскільки в регіональному контексті окреслена проблематика «бачиться» дещо інакше. До того ж, на місцях легше відшукати ефективні шляхи її розв'язання при тому, що населення змушене буде виявляти ініціативу, спрямовану на її виконання, оскільки ефективність вирішення регіональних проблем сприятиме залишенню фінансів у регіонах, а відтак надає широкі можливості для визначення першочерговості вирішення тих чи інших нагальних проблем [5]. Це стимулюватиме місцеві громади та кожного їх члена прискіпливіше ставитися й до таких важливих питань як професійна освіта, від якої залежатиме організаційно-фінансовий ефект реалізації будь-якої ініціативи, підбір і розстановка кадрів на місцях, пріоритетність фінансування того чи іншого проєкту тощо. Одним словом, в ідеальному варіанті Програма сприятиме створенню належних умов, за якими населення починає працювати виключно на себе, а держава перебирає на себе функцію організаційно-фінансового арбітра, будучи також зацікавленою у загальному результаті, оскільки певні відрахування йтимуть із регіонів і на утримання самої держави. Та й в результаті здійснення реформи держава отримає інше, більш активне населення, здатне до ініціативних змін.

Огляд останніх публікацій. Зазначена проблематика має достатню інформаційну базу, про це свідчить і фахова дискусія [8], що з'являється у науковій періодиці й переходить у численні обговорення прикладних питань даної проблематики в спеціальній літературі [1], де вони є предметом спеціального розгляду. І хоча ця проблематика все ще не стала надбанням широкого загалу, все ж вона свідчить про беззаперечну актуальність поставлених проблем і намагання їх зрушити з місця [3]. Тож держава повинна бути максимально зацікавлена в активних громадянах, яким до всього є справа, які є безпосередніми учасниками усіх тих змін, що відбуваються чи відбуватимуться на їхній території. Адже неефективність майже 30-річного державного будівництва сьогодні можна пояснити лише тим, що усі ті експерименти мало торкалися проблем життєдіяльності пересічного громадянина; в них він не бачив своєї особистої ролі, а тому й не намагався активізувати власні духовні резерви, щоб допомогти цій державі в реалізації її програм.

Зазначений підхід повинен стати й важливим запобіжником для реалізації анти реформ, або їх штучних замінників, спрямованих на вирішення окремих власних питань, допомогти кожному знайти своє місце в розбудові держави. І лише участь кожного у цьому процесі має стати гарантією його ефективної реалізації й подальшого процвітання країни. Це повинно дати значний ефект у боротьбі з багатьма негативними явищами, що притаманні нашому суспільству – корупції, падінню духовності, тотальному непрофесіоналізму в усіх суспільних сферах тощо.

Мета статті – виходячи з наявного інформаційного матеріалу, сформулювати пропозиції, які, на думку, авторів, сприятимуть покращенню ситуації в галузі культури, диференціювавши їх за відповідними рівнями.

Виклад основного матеріалу. У процесі реформування місцевого самоврядування важливе місце посідає мережа установ культури, зокрема й клубних закладів, на яку покладаються питання інформування громадськості про стан реалізації реформи. До того ж кожна з об'єднаних територіальних громад (ОТГ), принаймні, на теренах Західної України, намагається зберегти клуб до кращих часів, а відтак цей клуб і надалі залишається достатньо привабливим в очах місцевого населення.

Тож спробуємо запропонувати власний варіант ефективності цієї діяльності, спираючись на провідний методичний орган у місцевих локаціях, яким є обласний центр народної творчості, що координує усю організаційно-методичну діяльність клубних установ, є важливим чинником активізації фестивального руху, підвищення кваліфікації працівників галузі тощо. Відтак, із метою реалізації завдань, поставлених у державній Програмі реформування органів місцевого самоврядування, на нашу думку, було б доцільно зосередити увагу на розв'язанні двох блоків питань:

Блок загальнодержавних передбачає:

- усунення практики неузгодженості прийняття законодавчих актів та домогтися наступності і контролю за виконанням ухвалених рішень, здійснивши їх критичний попередній перегляд;
- неприпустимість збереження практики втручання в систему керівництва державними структурами галузі громадських організацій;
- прискорення завершення реформування місцевих органів державної влади (з'ясування місця і ролі обласних державних адміністрацій, їх функцій та повноважень, оскільки їх невизначеність і незавершеність цього процесу й надалі гальмує розвиток цієї реформи та роботу галузі);
- з'ясування (уточнення) ролі КЗ «ОЦНТ» у регіоні, надання йому повноважень справді

методичного органу в керівництві галуззю, а не додатку до управлінь культури і туризму облдержадміністрацій, що виконує розпорядження останньої;

- проведення загальнодержавного (регіонального) обговорення Програми на місцях з метою ознайомлення населення з першими результатами її реалізації та виявленням проблемного ряду у здійсненні цієї реформи;

- усунення політичного чинника в питанні затвердження (погодження) керівника органу місцевого самоврядування в державних органах управління, яке має залишитися виключно справою місцевих громад за погодженням із місцевими органами державної влади, дотримуючись широкого обговорення кандидатур претендентів (термін перебування на виборних посадах має бути достатнім для реалізації кожним керівником своєї програми дій, але не менше 5 років);

- внесення змін до Закону стосовно механізму відкликання голів місцевих органів самоврядування у разі їхньої нездатності чи небажання виконувати свої обов'язки ще до завершення терміну перебування на посаді, виходячи із вже існуючої практики;

- створення всеукраїнського періодичного видання науково-методичного (науково-теоретичного) характеру, де подібні питання могли б стати предметом постійного професійного обговорення і централізована його передплата в усіх методичних органах сфери культури країни (бібліотек, обласних центрів народної творчості, РБК чи інших подібних), що частково вирішить проблему фінансування його друку і забезпечить інформованість співробітників галузі про результати загальноукраїнського чи регіонального контенту;

- надання ширших повноважень різноманітним (включаючи й питання факту доцільності чи не доцільності їх існування) громадським органам рівня всеукраїнської ради керівників Центрів народної творчості з координації ними дій у галузі, Стратегічна рада міста (області), Комітет з культури і духовності облдержадміністрацій тощо, які *формально* існують у регіонах, або тимчасова їх ліквідація взагалі, що активізує пошук на місцях більш дієвих організаційно-методичних форм впливу на населення та їх лідерів;

- критичний перегляд досвіду функціонування запроваджених Міністерством культури України у грудні 2017 р. нових структур галузі, а саме: культурно-інформаційний центр, культурно-спортивний центр і культурно-освітній комплекс і у разі його *наявності*, здійснити вже новим структурам галузі його творче переосмислення і поширення по країні;

- розширення меж впливу Міністерства культури, молоді і спорту України, продовжуючи надання допомоги існуючій мережі закладів культури, а не лише концентрування уваги на підтримці нематеріальної культурної спадщини;

- докорінну зміну підходів до системи підвищення кваліфікації працівників галузі, її дієвість, обов'язковість, ефективність, урахування здобутої кваліфікації при заміщенні посад чи переатестації кадрів;

- передачу повноважень у науковому забезпеченні цього процесу Інституту культурних досліджень (Київ) або створення будь-якої іншої нової структури, яка б відповідала за наукове забезпечення реалізації реформ у галузі та взагалі координувала її роботу;

- підведення під функціонуючу сферу відповідного теоретичного підґрунтя, оскільки сьогодні культурно-дозвіллева сфера функціонує лише за допомогою методу проб і помилок;

- виявлення і здійснення відповідного моніторингу, ефективності реалізації Закону України про дуальну освіту (2017 р.) [5] і на цій підставі стимулювати громади брати активну участь у підготовці потрібних їм фахівців на паритетних началах;

- врахування досвіду українських галузевих ЗВО, де подібні практики вже частково реалізуються (приміром, ХДАК, НАКККиМ, КНУКиМ, РДГУ), розширюючи таким чином потенційні можливості неформальної освіти;

- стимулювання ЗВО до розробки критеріїв і напрямів надання неформальної освіти, широко оприлюднюючи на власних сайтах освітньо-професійні програми.

Для методичних служб галузі «Культура» першочерговими завданнями можуть, на нашу думку, стати розробка:

- моделі професіограми сучасного працівника культури різних рівнів, виходячи хоча б із наявного штатного розпису з широким залученням до цього представників вищої школи, Інституту культурних досліджень, Інституту культурології НАМ України, відповідних управлінських структур регіонів та ін.;

- нових критеріїв оцінки роботи, або нових посадових інструкцій для працівників галузі «Культура» (чи хоча б культурно-дозвілдової її складової) у контексті запропонованої до реалізації Програми з метою подальшої їх атестації на предмет відповідності займаній посаді, спираючись на пропозиції ОТГ;

- нового штатного розпису установ культури різних рівнів і подальшого його затвердження, виходячи з умов власної діяльності та з урахуванням специфіки регіону, а також:

- широке обговорення в регіональних ЗМІ питань реалізації реформи в галузі;
- пошук та стимулювання форм співпраці органів місцевого самоврядування із ЗВО регіону на предмет забезпечення (надання) наукового підґрунтя цим процесам;
- обов'язкова наявність і моніторинг ефективності у кожному КЗ «Обласний центр народної творчості» обласної ради хоча б електронного культурологічного видання, яке б концентрувало кращий досвід і надсилалося не менше 3-4 рази на рік до усіх РБК або клубних установ області (ОТГ);
- розширення фінансових можливостей КЗ «ОЦНТ» обласних рад стосовно продажу власної друкованої чи будь-якої іншої інформаційної продукції тощо;
- залучення до цього процесу співробітників обласних та районних бібліотек, ЦБС, чий технічний та інформаційний потенціал загалом кращий, з метою організації інформаційного пошуку чи інформування населення;
- налагодження тісних контактів КЗ «ОЦНТ» обласних рад із мережею ЗВО різних рівнів акредитації в межах впливу того чи іншого методичного органу сфери культури з метою реалізації спільних проєктів, підведення під методичну сферу галузі певного наукового підґрунтя, а також пошук і реалізація, зважаючи на відсутність коштів як у територіальних громадах, так і місцевого населення; форм підготовки фахівців культурної сфери, які б дали можливість здобути відповідні навички саме в умовах реформи місцевого самоврядування (нові моделі короткотермінових курсів, очно-заочна підготовка), оскільки здобути фахову освіту в умовах її традиційних форм для переважної більшості вже працюючих, принаймні на теренах Західної України, не можливо, зважаючи на віковий ценз, можливість складання ЗНО тощо;
- широка співпраця з наявними в регіонах методичними структура (міськими / районними управліннями (відділами) культури, методичними службами РБК, відділами культури ОТГ) на предмет ефективного вирішення окреслених вище питань;
- ініціатива з боку КЗ «ОЦНТ» обласних рад стосовно співпраці із ЗВО різних рівнів акредитації, що знаходяться в регіонах, щодо підготовки фахівців відповідної спеціальності («Менеджмент соціокультурної діяльності» та розширення її спеціалізацій, беручи до уваги автономію навчального закладу) чи повернення до практики минулих років (враховуючи змінені обставини, специфіку регіону тощо) стосовно цільової підготовки потрібних кадрів для роботи в галузі і вирішення проблеми державного (регіонального) замовлення, спираючись й на кошти об'єднаних територіальних громад;
- залучення численних стейк-холдерів до участі в обговоренні кадрових проблем галузі. Проблему підготовки відповідних кадрів можна вирішити на рівні ЗВО в системі «додаткові освітні послуги» чи дуальної освіти, що стимулюватиме ці заклади розширювати подібну практику, заземлюючи її на конкретну сферу, акумулюючи і критично осмислюючи при цьому іноземний досвід [9]; [10];
- створення при ОЦНТ чи інших методичних структурах області нового відділу (або запровадження штатної посади), представники якого б відповідали за інноваційні зміни, проблемний ряд, інформування працівників з окресленої проблематики та інші актуальні питання реалізації реформи, виходячи з наявних можливостей та потреб;
- проведення (через 2-3 роки) підсумкових нарад (конференцій) у регіонах та обговорень всеукраїнського рівня з метою з'ясування здобутків і проблем у реалізації цієї реформи;
- сприяти критичному переосмисленню досвіду роботи з населенням у сфері культурно-дозвілєвої діяльності у попередню добу усіх зацікавлених структур на предмет його використання, враховуючи змінені обставини, значне падіння його культурного рівня, обмеження доступу до елементарних культурних благ тощо. Це, у свою чергу, змусить й місцеві громади змінити ставлення до клубу, розширивши кількість та збільшивши фінансування працюючих там фахівців, посилять контроль за їх діяльністю тощо.

Ці або подібні пропозиції стимулюватимуть розв'язанню актуальних питань функціонування галузі та покращенню духовного клімату українського суспільства.

Список використаної літератури

1. *Адміністративно-територіальна реформа та місцеве самоврядування: нормотворення й експертні оцінки* / Ін-т громад. сусп-ва [упоряд.: Врублевський О. С.]. Київ : Ін-т громад. сусп-ва, 2009. 54 с.: табл.; Алпатов Ю. М.; Мировой опыт организации городского самоуправления. *Право и государство: теория и практика*. 2007. № 9. С. 38–42; Антюшина Н. Шведская система местного самоуправления. *Гос. власть и мест. самоуправление*. 2007. № 10. С. 40–47; Бабич О. М. Реформування системи місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування: сьогодення та перспективи. *Часопис Київ. ун-ту права*. 2009. № 2. С. 110–116; Бальцій Ю. Принцип гласності у місцевому самоврядуванні України. *Юрид. вісник*. 2009. № 2. С. 17; Батанов О. В. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики ; [відп. ред. М. О. Баймуратов]; НАН України, Ін-т

держави і права ім. В. М. Корецького. Київ: Юрид. думка, 2010. 653 с.; Беззубко Л. В., Псарьов Г. Ю., Скопеч О. В.; Проблеми взаємодії місцевої влади та територіальної громади / під заг. ред. Дорофійенка В. В.; Донбас. нац. акад. буд-ва і архіт. Донецьк : Купріянов В. С., 2009. 334 с.: іл., табл.; Євтушенко О. Місцеве самоврядування – інститут громадянського суспільства та демократичної політичної системи. *Українська національна ідея* : реалії та перспективи розвитку. Львів, 2009. Вип. 21. С. 66–70; Іщенко О. М. Місцеве самоврядування: світовий досвід та особливості української моделі / Ін-т законодав. передбачень і прав. експертизи. Київ, 2003. 603 с.: табл.; Куйбіда В. С. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку місцевої демократії. Хмельницький: Вид-во ХУУП, 2008. 467 с.: іл., табл.; Лисенко О. Трансформація правового статусу органів місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів. *Право України*. 2009. № 4. С.132–139; Лялюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні; за ред. Ю. П. Битяка; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків : Право, 2008. 287 с.; Реформа місцевого самоврядування в Україні: звіт про результати публіч. консультацій. / Міжнар. центр перспектив.дослідж., Укр. освіт. центр реформ; [підгот.: Г. Нікош, І. Пресняков, В. Чумак]. Київ : Міжнар. центр перспектив. дослідж., 2008. 70 с.:

2. **Данильян О. Г.** Досвід удосконалення місцевого самоврядування у європейських країнах та можливості його застосування в Україні. Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2009; .

3. **Закон України** «Про добровільне об'єднання територіальних громад». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2015. № 13 зі змінами.

4. **Закон України** «Про освіту» : прийнятий 05 верес. 2017 року № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2017. № 38–39.

5. **Колісник В. П.** Головні напрями реформування місцевого самоврядування на сучасному етапі. *Проблеми реформування місцевого самоврядування в Україні в контексті наближення до європейських стандартів*. Матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Харків, 2009.

6. **Концепція реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні** // <http://civil-rada.in.ua/?p=477>

7. **Розпорядження Кабінету Міністрів України** від 01.04.2014 р. № 333-р «Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні» // **Ошибки! Недопустимый объект гиперссылки.** municipal.gov.ua/articles/show/article/55.

8. **У Львівському національному університеті ім. І. Франка відбулася наук.-практ. конф.:** «Конституція України: політико-правові виклики і перспективи». http://www.tvoemisto.tv/news/u_lvovi; <http://www.promo-code.com.ua/>

9. **Euler D.** Germany's dual vocational training system: a model for other countries? *Dieter Euler*. Gütersloh : Bertelsmann Stiftung, 2013. 78 p.

10. **Hövels Ben, Mariska Roelofs.** Vollzeitschulische Berufsausbildung in ausgewählten europäischen Ländern mit dualen Berufsbildungsangeboten. Nijmegen, 2007. 67 p.

References

1. **Administrativno-terytorialna reforma ta mistseve samovriadiuvannia: normotvorennia y ekspertni otsinky** / Ін-т громад. susp-va [упоряд.: Vrublevskiy O. S.]. Kyiv : Ін-т громад. susp-va, 2009. 54 с.: табл.; Alpatov Yu. M.; Myrovoi opyt orhanyzatsyy horodskoho samoupravleniya. Pravo y hosudarstvo: teoriya y praktyka. 2007. № 9. S. 38–42; Antiushyna N. Shvedskaia systema mestnoho samoupravleniya. Hos. vlast y mest. samoupravlenye. 2007. № 10. S. 40–47; Babysh O. M. Reformuvannia systemy mistsevykh orhaniv vykonavchoi vldy ta orhaniv mistsevoho samovriadiuvannia: sohodennia ta perspektyvy. Chasopys Kyiv. un-tu prava. 2009. № 2. S. 110–116; Baltsii Yu. Pryntsyp hlasnosti u mistsevomu samovriadiuvanni Ukrainy. Yuryd. visnyk. 2009. № 2. S. 17; Batanov O. V. Munitsypalna vlada v Ukraini : problemy teorii ta praktyky ; [vidp. red. M. O. Baimuratov]; NAN Ukrainy, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Kyiv: Yuryd. dumka, 2010. 653 с.; Bezzubko L. V., Psarov H. Yu., Skopets O. V.; Problemy vzaiemodii mistsevoi vldy ta terytorialnoi hromady / pid zah. red. Dorofiiienka V. V.; Donbas. nats. akad. bud-va i arkhitekt. Donetsk : Kupriianov V. S., 2009. 334 с.: іл., табл.; Yevtushenko O. Mistseve samovriadiuvannia – instytut hromadianskoho suspilstva ta demokratychnoi politychnoi systemy. Ukrainiska natsionalna ideia : realii ta perspektyvy rozvytku. Lviv, 2009. Vyp. 21. S. 66–70; Ishchenko O. M. Mistseve samovriadiuvannia: svitovyi dosvid ta osoblyvosti ukrainskoi modeli / Ін-т законодав. передбачень і прав. експертизи. Kyiv, 2003. 603 с.: табл.; Kuibida V. S. Mistseve samovriadiuvannia Ukrainy v konteksti rozvytku mistsevoi demokratii. Khmelnytskyi: Vyd-vo KhUUP, 2008. 467 с.: іл., табл.; Lysenko O. Transformatsiia pravovoho statusu orhaniv mistsevoho samovriadiuvannia vidpovidno do yevropeiskyykh standartiv. Pravo Ukrainy. 2009. № 4. S.132–139; Lialuk O. Yu. Osnovy orhanizatsii i diialnosti mistsevykh rad v Ukraini; za red. Yu. P. Bytiaka; Nats. yuryd. akad. Ukrainy ім. Ya. Mudroho. Kharkiv : Pravo, 2008. 287 с.; Reforma mistsevoho samovriadiuvannia v Ukraini: zvit pro rezultaty publich. konsultatsii. / Mizhnar. tsentr perspektyv.doslidzh., Ukr. osv. tsentr reform; [pidhot.: H. Nikosh, I. Presniakov, V. Chumak]. Kyiv : Mizhnar. tsentr perspektyv. doslidzh., 2008. 70 с.:

2. **Danylian O. H.** Dosvid udoskonalennia mistsevoho samovriadiuvannia u yevropeiskyykh krainakh ta mozhlyvosti yoho zastosuvannia v Ukraini. Problemy reformuvannia mistsevoho samovriadiuvannia v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeiskyykh standartiv. Materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kharkiv, 2009; .

3. **Закон України** «Про добровільне об'єднання територіальних громад». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2015. № 13 зі змінами.

4. *Zakon Ukrainy* «Pro osvitu» : pryiniaty 05 veres. 2017 roku № 2145-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR). 2017. № 38–39.
5. *Kolisnyk V. P.* Holovni napriamy reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya na suchasnomu etapi. Problemy reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya v Ukraini v konteksti nablyzhennia do yevropeyskykh standartiv. Materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kharkiv, 2009.
6. *Kontseptsii reformy mistsevoho samovriaduvannya ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini* // <http://civil-rada.in.ua/?p=477>
7. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy* vid 01.04.2014 r. № 333-r «Pro skhvalennia Kontseptsii reformuvannya mistsevoho samovriaduvannya ta terytorialnoi orhanizatsii vlady v Ukraini» // <http://municipal.gov.ua/articles/show/article/55>.
8. *U Lvivskomu natsionalnomu universyteti im. I. Franka vidbulasia nauk.-prakt. konf.: «Konstytutsiia Ukrainy: polityko-pravovi vyklyky i perspektyvy»*. http://www.tvoemisto.tv/news/u_lvovi; <http://www.promo-code.com.ua/>
9. *Euler D.* Germanys dual vocational training system: a model for other countries? Dieter Euler. Gütersloh : Bertelsmann Stiftung, 2013. 78 r.
10. *Hövels Ben, Mariska Roelofs.* Vollzeitschulische Berufsausbildung in ausgewählten europäischen Ländern mit dualen Berufsbildungsangeboten. Nijmegen, 2007. 67 r.

ТРАНСФОРМАЦИОННЫЕ ПРОЦЕССЫ В СФЕРЕ КУЛЬТУРЫ: НОВЫЕ ПОДХОДЫ И ТЕНДЕНЦИИ

Шетеля Наталья Игоревна – кандидат психологических наук, доцент кафедры искусств, КЗВО «Ужгородский институт культуры и искусств» Закарпатского облсовета, г. Ужгород;

Выткалов Сергей Владимирович – доктор культурологии, профессор кафедры культурологии и музееведения, Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Анализируется сущность и проблемный ряд в осуществлении реформы местного самоуправления в регионах страны и повышение ее эффективности в сфере культуры. Предлагаются наиболее успешные шаги для управленческих структур различных уровней относительно изменений отношения как представителей руководящего звена, так и местного населения к различным видам культурных практик. Акцентируется внимание на роли методических служб сферы культуры в процессе осуществления реформ. Подчеркивается необходимость использования опыта других стран в активизации местного населения в этом процессе. Осуществлена попытка предложить эффективные, по мнению авторов, решения в вопросах проведения этой реформы. Акцент поставлен на образовательную составляющую.

Ключевые слова: культурные практики, местное самоуправление, социальная активность, высшее учебное заведение.

CULTURAL TRANSFORMATION PROCESSES: NEW APPROACHES AND TRENDS

Shetelia Natalia – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of the Department of Arts, Uzhgorod Institute of Culture and Arts, Zakarpattia Regional Council, Uzhgorod;

Vytkafov Sergiy – Doctor of Culturology, Professor of the Department of Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The importance and problematic range of local government reform in the regions of the country and ways of its solution in the field of culture are analyzed. The most effective steps are proposed for management structures at different levels to change attitudes of both the management and the local population regarding different cultural practices. Emphasis is placed on the role of sectoral methodological services in the implementation of this reform. The experience of other countries in activating the local population in this process is emphasized. An attempt has been made to offer effective, in the authors' opinion, solutions to the reform. Emphasis is placed on the educational factor.

Key words: cultural practices, local municipality, social activity, higher education institution, organizational and cultural activities.

UDC 477.3.25

CULTURAL TRANSFORMATION PROCESSES: NEW APPROACHES AND TRENDS

Shetelia Natalia – Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor of the Department of Arts, Uzhgorod Institute of Culture and Arts, Zakarpattia Regional Council, Uzhgorod;

Vytkafov Sergiy – Doctor of Culturology, Professor of the Department of Cultural Studies and Museum Studies, Rivne State Humanitarian University, Rivne

The relevance of this study is related to the study of the peculiarities of implementation of modern reform of local self-government and formation of united territorial communities in the regions of Ukraine; to identify the specific use of this experience in the field of culture, its dissemination and attempt to formulate appropriate recommendations

for all interested governmental structures of the country's culture, implementation of which would improve the practice of functioning of Ukrainian society and stimulate the increase of social activity of the population.

The purpose of the research is based on the analysis of the existing international practice; to formulate proposals aimed at changing the situation in the field of culture, differentiating them by appropriate levels.

The methodology of the research is based on a comparative method of analysis of contemporary regional practice, which allowed to reveal the role of organizational, cultural and educational factors influencing the formation of artistic practices of the region; to generalize the role and importance of the regional component in the context of social and cultural transformations.

The scientific novelty of the research is to formulate recommendations for management structures at different levels, the implementation of which would stimulate the industry reform acceleration and significant changes in the value orientations of the population, as well as reformatting cultural activities in the regions.

The practical significance of the results is in the fact that the collected and critically comprehended material can be used in the training system of employees of culture and education, as well as in the development of new forms of influence on the cultural and leisure sphere and increase of its functioning efficiency.

Key words: cultural practices, local municipality, social activity, higher education institution, organizational and cultural activities.

Надійшла до редакції 2.11.2019 р.

УДК 658.64

ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТСЬКОГО КЛУБУ: ОРГАНІЗАЦІЯ, СТРУКТУРА, ФУНКЦІЇ

Тадля Олександр Миколайович – старший викладач кафедри шоу-бізнесу,
Київський національний університет культури і мистецтв,

Київ

orcid.org/0000-0002-2576-8599

doi.org/10.35619/ucpmk.vi31.276

tadlya@ukr.net

Розглянуто сутність організаційного процесу в діяльності студентського клубу. Досліджено організаційну структуру та його функції. Акцентовано увагу на термінах «організація», «організаційна діяльність», «клубна діяльність» та можливості подальшого ефективного використання форм і засобів студентського клубу в системі закладів вищої освіти. Зазначено що діяльність студентського клубу полягає у забезпеченні впливу на формування внутрішнього світу його учасників, змістовного наповнення молодіжного дозвілля та розвитку художньої творчості.

Ключові слова: організація, організаційна діяльність, функції, діяльність, студентський клуб, структурно-функціональний підхід.

Постановка проблеми. Сьогодні все з більшою очевидністю бачимо, що гармонійний соціокультурний простір має бути головним пріоритетом, а заклад вищої освіти – виховною системою. Заклади вищої освіти мають фундаментальне значення для розвитку суспільства, вони створюють модель майбутніх людських відносин. Проте стан сучасного соціуму, економічна криза, конфлікти, духовна деградація ускладнюють її життєдіяльність. Тому важливо продуктивно керувати процесом формування морально-ціннісних відносин особистості, знаходити засоби подолання труднощів суб'єктивного та об'єктивного порядку, що перешкоджають розвитку цих відносин. У цих умовах проблема закладів вищої освіти в цілому і організації культурно-дозвілєвої діяльності студентського клубу зокрема, стає актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема організації діяльності студентського клубу в закладах вищої освіти не є новою. До розгляду пов'язаних із нею питань зверталось чимало закордонних і вітчизняних дослідників. Специфіку формування студента вищого навчального закладу засобами клубної діяльності розглядають у своїх працях І. Айнутдінова [1], О. Борисова [2], М. Галєєва [3], С. Пішун [4] В. Суранов [5], О. Шамсутдінова [7] та ін. Відзначаючи вагомість їх наукових досліджень, слід наголосити, що у зазначеній проблемі залишилося ще чимало не вирішених питань. Зокрема, практично відсутні комплексні теоретико-методологічні напрацювання, мало уваги приділяється сучасному стану використання клубних заходів у загальних стратегіях розвитку закладів вищої освіти і системи вищої освіти загалом. По суті, більшість вітчизняних дослідників найчастіше висувають пропозиції щодо реалізації поширених культурно-дозвілєвих прийомів, які традиційно використовувалися в діяльності студентських клубів. Проте актуальні питання діяльності студентського клубу його структурно-функціональний аналіз на сучасному етапі та особливості різноманітних форм навчальної, наукової й клубної роботи залишилися поза